

8 prosentin malli: Voimavarojen ja suorituskyvyn alkuräjähdyks Euroopan taloudelle ja puolustukselle

By **Ismail Abdi, Andrea Dugo, Fredrik Erixon** and **Lauri Tähtinen**

EXECUTIVE SUMMARY

Euroopasta on muodostunut maanosa, jonka suorituskyky on niin sotilaallisesti kuin taloudellisestikin heikko. Sen osuus maailmantaloudesta supistuu nopeasti, ja Euroopalla on vaikeuksia pysyä modernin teknologian eturintamassa kulkevien talouksien perässä. Euroopan unionin maat ovat jo vuosikymmeniä puhuneet siitä, miten tärkeää on lisätä tutkimus- ja kehitysmenoja (t&k) sekä tehdä tilaa innovaatioista kukoistavalle, yrittäjähenkiselle yrityssektorille. Tulokset ovat kuitenkin olleet huonoja. T&k-menojen osuus bruttokansantuotteesta on pysynyt suurelta osin ennallaan, ja yritysten investoinnit ja suorat ulkomaiset sijoitukset ovat romahtaneet. Uusien yritysten perustamis- ja kasvuvauhti on mitätön, mikä johtuu osittain liiallisesta sääntelystä. Tuottavuuden kasvu on hidastunut jo vuosikymmeniä, ja EU on entistä kauempana kansainvälisestä kärjestä.

Onneksi Eurooppa on alkanut herätä strategisesta horroksestaan. Puolustusmenot kasvavat nyt nopeammin kuin aiempina vuosikymmeninä ja joistakin maista, kuten Puolasta, on muodostumassa varteenotettavia sotilasvaltoja. Laajemmin Euroopan oma sotilaallinen suorituskyky on kuitenkin edelleen heikko. Sen on jälleenrakennettava keskeiset sotilaalliset kyvykkyyteensä aikana, jona puolustuksen nykyaikaistaminen vaatii huomattavia voimavaroja ja valintoja. Venäjä saattaa olla jumittunut Ukrainan vastaiseen sotaansa, mutta se parantaa suorituskykyään nopeasti. Lisäksi se hyötyy entistä enemmän kumppanuuksista muiden sellaisten maiden kanssa, jotka haluavat tuhota liberaalin maailmanjärjestyksen rippeetkin. Vaikka monet eurooppalaiset Nato-jäsenet ovat nyt saavuttamassa 2 prosentin menotavoitteen, niiden on käytettävä huomattavasti enemmän varoja hankkiakseen riittävät valmiudet puolustaa itseään ja etujaan.

Eurooppa elää strategisesti vaarallista hetkeä. Sen johtajien on nyt hyväksyttävä muutos ja ajettava sitä. EU tarvitsee "alkuräjähdyksen", joka kohdentaa voimavaroja tutkimukseen ja kehitykseen sekä sotilaalliseen suorituskykyyn. Euroopan kokonaismenot t&k:een ovat paljon vertailualueita pienemmät, mikä vie sen taloudelta pitkän aikavälin kehityskykyä. Koska puolustusta on vuosikymmeniä alimitoitettu, Euroopan on lisättävä sotilasmenojaan huomattavasti. Siten se voi hankkia tarvittavat valmiudet puolustaa itseään ja maanosansa kukoistusta tukevaa globaalia järjestystä. Molemmissa tapauksissa Euroopan on tehtävä ylikorjaus

ja hylättävä vähä vähältä -ajattelutapa, jonka mukaan tarjotaan liian vähän ja liian myöhään, koska pelätään liian suuria sitoumuksia ja menoja. Kyseinen ajattelutapa on sille itselleen tuhoisa. Pystyäkseen vaikuttamaan tulevaan Eurooppa tarvitsee siis alkuräjähdyksen.

Kuinka paljon Euroopan pitäisi käyttää varoja tutkimukseen ja kehitykseen sekä puolustukseen? Kysymykseen ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta, mutta on helpompi tunnistaa väärät vastaukset. Peruslähtökohtana on, että t&k-menojen olisi riitettävä nostamaan maanosa osaamisen ja teknologisen muutoksen globaaliin eturintamaan. Riittävän julkisten varojen kohdentamisen lisäksi tämä edellyttää myös yksityistä sektoria, joka kykenee johtamaan teknologisen kehityksen avainalueilla. Sotilaallisesti eri maiden johtojen olisi käytettävä tarvittavat varat omien alueidensa puolustamiseen ja liittolaistensa auttamiseen sekä laajempiin vastatoimiin: ennaltaehkäistä vihollisten vihamielistä ja opportunistista käytöstä. Eurooppa on kaukana tämän tavoitteen saavuttamisesta. Se ei ainoastaan kohdistu asiaan riittämättömiä resursseja. Vaikka se harjoittaisikin oikeaa politiikkaa, maanosa on jämähtänyt ajattelutapaan, joka korostaa vaiheittaista muutosta. Nykyisellä tahdilla ongelmien ratkaisut vain loittonevat entisestään.

Siksi kutsumme alkuräjähdystä tai Big Bangia "kahdeksan prosentin lähestymistavaksi": Euroopan yhteisten t&k- ja puolustusmenojen pitäisi siis olla 8 prosenttia bkt:sta. Resurssien kohdentaminen kohtuullisesti tarkoittaa nyt 4 prosenttia bruttokansantuotteesta sekä t&k:een että puolustukseen. Nimellisarvona ilmaistuna tämä vastaa Euroopan unionissa 720 miljardia euroa t&k-toimintaan ja 720 miljardia euroa puolustukseen. Tätä voidaan verrata nykyisiin todellisiin menoihin (vuoden 2023 tietojen perusteella), jotka ovat 405 miljardia euroa t&k:een ja 340 miljardia euroa puolustukseen. Jotta päästäisiin 8 prosentin Big Bang -tavoitteeseen, EU-maiden on lisättävä menoja 695 miljardilla eurolla: t&k:een 315 ja puolustukseen 380 lisä miljardia.

Euroopan on voitava hallita alueellista kehitystä ja vaikuttaa maailmanlaajuisiin lopputulemiin. Uudet resurssit mahdollistavat uusien tuloksien saavuttamisen, mutta ne on myös yhdistettävä moniin muihin aloitteisiin, jotta uudet tavoitteet kyetään saavuttamaan. Tällaisia politiikkavalintoja ovat muun muassa EU:n puolustusteollisuuden kilpailukyvyn parantaminen ja vanhan, kansallisia suurpelureita tukeneen mallin hylkääminen. Kyseinen malli on johtanut EU:n puolustusalan pirstaloitumiseen ja synnyttänyt pieniä ja tehottomia yrityksiä. Koska voimannäytöt taistelukentällä perustuvat yhä enemmän nykyaikaiseen tietotekniikkaan ja siviiliteknologiaan, Brysselin ja muiden EU:n pääkaupunkien on luotava ympäristö innovaatioille ja teknologiakokeiluille.

Euroopan unioni on hyötynyt liberaalista järjestyksestä ja siihen kohdistuu maailmanlaajuinen haaste. Siksi sen on vastustettava "linnoitettun Euroopan" houkutusta, siis ajatusta, jonka mukaan sen on keskityttävä vain omaan puolustukseensa tai jopa vielä tuhoisammin vain joidenkin jäsenvaltioidensa puolustukseen. Vahvempien liittoutumien ja kumppanuuksien luominen muiden maiden ja alueiden kanssa on olennaista. Tähän kuuluu uuden tasapainon löytäminen Yhdysvaltojen kanssa eri aloilla käytävän kilpailun ja yhteistyön välille. Transatlanttisten suhteiden hoitaminen tällä uudella aikakaudella ei kuitenkaan riitä. Uuteen kansainväliseen strategiaan on kuuluttava suhteiden syventäminen muihin maailmanosiin, ennen kaikkea Intian- ja Tyynenmeren alueeseen.